

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 14/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], advokáta, [REDAKOVANÉ], zastúpeného AKMB, s.r.o., Štefánikova 9, Nitra, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 1Tos/67/2023-11414 z 10. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu č. k. 1Tos/67/2023-11414 z 10. augusta 2023. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a domáha sa tiež náhrady trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením zo 16. júna 2023 Okresný súd Nitra potrestal sťažovateľa ako náhradného obhajcu obžalovaného poriadkovou pokutou vo výške 500 eur za neospravedlненú neúčast' na hlavnom pojednávaní.
3. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú.
4. Krajský súd poukázal na to, že z § 253 ods. 1 a § 70 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že predseda senátu v priebehu súdneho pojednávania vydáva všetky opatrenia (súhlasy i nesúhlasy s prítomnosťou konkrétnych osôb) tak, aby hlavné pojednávanie, resp. celé súdne konanie, najmä vo väzobnej trestnej veci, prebiehalo bez akýchkoľvek narušení, nedôvodných priet'ahov či obštrukcií. Toto oprávnenie sudcu či predsedu senátu sú povinné všetky osoby rešpektovať bez výnimky. Pokiaľ však dôjde k narušeniu povinností osôb, ktoré vzali na vedomie termín

konkrétneho úkonu súdu a ich účasť bola označená ako nutná, tieto môže sudca či predseda senátu potrestať poriadkovou pokutou.

5. Sťažovateľ prevzal 25. apríla 2023 upovedomenie o hlavnom pojednávaní nariadenom na 16. jún 2023, pričom v upovedomení bol upozornený, že ak sa neustanoví bez dostatočného ospravedlnenia, môže byť potrestaný poriadkovou pokutou. Na hlavné pojednávanie sa riadne dostavil, avšak po jeho prerušení do 10.25 h sa bez akéhokoľvek ospravedlnenia späť do pojednávacej miestnosti nevrátil. Hlavné pojednávanie prebiehalo do 13.05 h a po jeho opätovnom prerušení po 14.10 h sa nedostavil do pojednávacej miestnosti ani obhajca [REDAKOVANÉ] a ani sťažovateľ ako náhradný obhajca. Okresný súd neakceptoval plnú moc obžalovaného [REDAKOVANÉ] pre obhajkyňu [REDAKOVANÉ] pre vzájomný rozpor záujmov obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorého uvedená obhajkyňa tiež zastupuje, a to s odkazom na § 21 písm. a) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) a § 40 ods. 3 Trestného poriadku.

6. Pre neúčasť zvoleného obhajcu a náhradného obhajcu, ktorí mali povinnosť sa zdržiavať v pojednávacej miestnosti, kým ich predsedníčka senátu neuvolní, a nie samovoľne rozhodovať o svojej účasti v súdnom konaní, predsedníčka senátu nemohla pokračovať v hlavnom pojednávaní.

7. Krajský súd poukázal na to, že ide o závažnú trestnú väzobnú vec, preto je potrebné, aby súd vykonával všetky opatrenia dôsledne tak, aby hlavné pojednávanie mohlo byť vykonávané prednostne a urýchlene. Všetky procesné strany vrátane zvolených či náhradných obhajcov sú povinné tejto skutočnosti sa podriaďovať a rešpektovať rozhodnutia predsedníčky senátu.

8. K námietkam o kolízii s inou trestnou vecou uviedol, že nie náhradný obhajca rozhoduje v takejto situácii o účasti na konkrétnom úkone. Sťažovateľ si musí tiež uvedomovať prioritu väzobnej trestnej veci. Námietky sťažovateľa týkajúce sa zvolenia obhajkyne [REDAKOVANÉ] považoval v tejto veci za irelevantné.

9. K námietke, že zápisnica neobsahuje fakty, ktoré sťažovateľ uviedol, resp. odzneli na hlavnom pojednávaní, krajský súd uviedol, že predsedníčka senátu na konci daného úkonu zistila, že „žiadna z prítomných procesných strán nemala námietky proti protokolácii do zápisnice a nežiadala opravu alebo doplnenie zápisnice o hlavnom pojednávaní.“.

10. Krajský súd uviedol, že výrok musí zodpovedať niektorému z taxatívne vymenovaných dôvodov v § 70 ods. 1 Trestného poriadku, pričom „riadne a včasné upovedomenie obhajcu o termíne hlavného pojednávania, resp. účasti na celom tomto termíne úkonu súdu, v prípade nutnej obhajoby, je potrebné považovať za príkaz daný obhajcovi (vid' R 87/2000-I) a tento právny dôvod citovať vo výroku uznesenia, no túto nepresnosť vo výroku nadriadený súd nepovažoval za takú, pre ktorú je potrebné napadnuté uznesenie zmeniť alebo zrušiť, nakoľko z uvedeného je zrejmé prečo bol obhajca potrestaný.“.

11. Uloženú sankciu považoval za primeranú k bonite sťažovateľa a spôsobenému následku.

II. Argumentácia sťažovateľa

12. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením predovšetkým z dôvodu, že krajský súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, osobitne vo vzťahu k jeho námietkam proti obsahu uznesenia okresného súdu, a tiež z dôvodu, že napadnuté uznesenie je založené na arbitrárnych právnych záveroch.

13. Sťažovateľ namietal, že okresný súd neuviedol jeho ospravedlnenie do zápisnice z hlavného pojednávania, pričom krajský súd sa obmedzil len na konštatovanie, že žiadna z prítomných strán nemala na konci daného úkonu námietky proti protokolácii do zápisnice. Sťažovateľ predložil dôkazy o svojom ospravedlnení, preto v tomto kontexte je takéto odôvodnenie nedostatočné.

14. Sťažovateľ priložil k svojej sťažnosti proti uzneseniu o poriadkovej pokute čestné vyhlásenia iných obhajcov prítomných na hlavnom pojednávaní, ktorí potvrdili skutočnosti uvádzané sťažovateľom, „*a teda že sa Sťažovateľ predsedníčke senátu riadne ospravedlnil a svoje ospravedlnenie aj riadne zdôvodnil tým, že na pojednávaní je prítomný riadny zvolený obhajca Klienta (v dôsledku čoho Sťažovateľ nemohol vykonávať práva a povinnosti obhajcu), a najmä tým, že v inej trestnej veci má o 13:00 hod. vytyčený termín hlavného pojednávania, ktorý by v prípade dlhšieho trvania už prebiehajúceho pojednávania mohol kolidovať.*“. Zo zápisnice z hlavného pojednávania vyplýva, že sťažovateľ svoju neprítomnosť ospravedlnil aj duplicitne prostredníctvom obhajcu [REDAKOVANÉ] prítomného na hlavnom pojednávaní. Krajský súd sa v napadnutom uznesení s týmito skutočnosťami nijako nevysporiadal.

15. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je „*alibistické*“ a nedostatočné, keďže nebolo fakticky možné, aby mal sťažovateľ na konci úkonu námietky proti protokolácii, keď sa nenachádzal v pojednávacej miestnosti. Sťažovateľ v snahe o opravu, resp. doplnenie zápisnice po doručení zápisnice podaním z 3. júla 2023 žiadal o poskytnutie zvukového záznamu z hlavného pojednávania. Okresný súd oznámil sťažovateľovi, že zvukový záznam nebol vyhotovený, keďže predmetné hlavné pojednávanie nebolo otvorené. Sťažovateľ žiadosťou zo 7. júla 2023 opätovne žiadal o zaslanie zvukového záznamu s tým, že vyvrátil tvrdenie o neotvorení hlavného pojednávania. Okresný súd na žiadosť nereagoval a zvukový záznam sťažovateľovi dosiaľ neposkytol. Predsedníčka senátu svojím postupom porušila § 61a Trestného poriadku, bolo porušené právo sťažovateľa podľa § 69 ods. 1 Trestného poriadku, a tým bolo úplne znemožnené kvalifikovane žiadať o opravu, resp. doplnenie predmetnej zápisnice. Išlo o skutočnosti relevantné pre rozhodnutie o jeho sťažnosti, krajský súd sa však s nimi nijako nevysporiadal.

16. Krajský súd uviedol, že pokiaľ príde k narušeniu povinnosti osôb, ktoré vzali na vedomie termín konkrétneho úkonu a ich účasť bola označená ako nutná, tieto môže predseda senátu potrestať poriadkovou pokutou. Sťažovateľ v tomto smere uvádza, že na hlavné pojednávanie sa riadne a včas dostavil. Po konštatovaní prítomnosti zvoleného obhajcu však nutnosť jeho prítomnosti zanikla. Je to zrejme aj z toho, že po opustení pojednávacej miestnosti hlavné pojednávanie pokračovalo ďalej takmer tri hodiny, keďže neprítomnosť sťažovateľa netvorila prekážku v ďalšom pokračovaní hlavného pojednávania. Napokon aj v uznesení o poriadkovej pokute a zápisnici z hlavného pojednávania je konštatovanie, že po odchode sťažovateľa bola obhajoba obžalovaného zabezpečená prostredníctvom zvoleného obhajcu. Sťažovateľ sa domnieva, že je na rozhodnutí

náhradného obhajcu, ako sa oboznámi so skutočnosťami, ktoré nastali na hlavnom pojednávaní, na ktorom pre prítomnosť zvoleného obhajcu nebol oprávnený vykonávať práva a povinnosti obhajcu. Z uvedeného dôvodu je podľa sťažovateľa napadnuté uznesenie arbitrárne.

17. Sťažovateľ považuje za arbitrárny aj právny názor krajského súdu, podľa ktorého nie sťažovateľ ako náhradný obhajca rozhoduje v prípade kolízie o tom, ktorého úkonu sa zúčastní. Predmetné hlavné pojednávanie pritom bolo nariadené neskôr ako kolidujúce hlavné pojednávanie s tým, že na predmetnom pojednávaní bol prítomný zvolený obhajca. Uvedené je dostatočné na ospravedlnenie neprítomnosti sťažovateľa na danom hlavnom pojednávaní. Právny názor krajského súdu stavia sťažovateľa do neriešiteľnej situácie, keď by v dôsledku jeho neúčasti došlo k zmareniu skôr nariadeného pojednávania v inej veci, pričom sťažovateľ by sa v uvedenej veci taktiež vystavil riziku uloženia poriadkovej pokuty. Sťažovateľ postupoval v snahe nespôsobiť prietahy ani v jednom z dotknutých konaní. Sťažovateľ sa dostavil na predmetné hlavné pojednávanie, u zvoleného obhajcu sa informoval, či bude prítomný na predmetnom hlavnom pojednávaní, pričom po jeho kladnej odpovedi nemohol predpokladať vznik dôvodu, ktorý by mu bránil v účasti na kolidujúcom pojednávaní. V opačnom prípade by sa na predmetné hlavné pojednávanie nedostavil vôbec a okresnému súdu by zaslal ospravedlnenie svojej neúčasti. Ak na hlavnom pojednávaní začne vykonávať práva obhajcu riadne zvolený obhajca, v dôsledku čoho náhradný obhajca požiadala o uvoľnenie z pojednávacej miestnosti, „vo vzťahu k náhradnému obhajcovi by bolo absolútne nespravodlivé a... nezákonné, ak by ho súd následne potrestal poriadkovou pokutou v dôsledku akéhokoľvek neskoršieho konania riadneho obhajcu, na základe ktorého by došlo k zmareniu úkonu.“.

18. Krajský súd sa v napadnutom uznesení nedostatočne vysporiadal aj s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa zvolenia obhajkyne [REDAKOVANÉ] obžalovaným. Krajský súd tieto námietky označil za irelevantné, pričom tento právny názor ďalej nijako nevysvetlil.

19. Predsedníčka senátu po odstránení vytknutých nedostatkov plnej moci akceptovala plnú moc obžalovaného pre obhajkyňu [REDAKOVANÉ]. Po obedňajšej prestávke, keď sa v pojednávacej miestnosti nenachádzal zvolený obhajca obžalovaného, predsedníčka senátu uviedla, že plnomocenstvo pre [REDAKOVANÉ] neakceptuje, a to z dôvodu rozporu s § 21 zákona o advokácii. Predsedníčka senátu v uznesení uviedla, že akceptáciou plnomocenstva by došlo k porušeniu práva obžalovaného na obhajobu (konflikt záujmov obhajkyne). Uvedený procesný postup sťažovateľ v sťažnosti namietal aj z dôvodu, že súdu nevyplýva oprávnenie posudzovať konflikt záujmov advokáta, a tým zasahovať do výkonu advokácie. Predsedníčka senátu mala neakceptovanie plnomocenstva oznámiť už pred prerušením hlavného pojednávania, čím by poskytla obžalovanému možnosť zvoliť si obhajcu, prípadne zvolený obhajca by mohol zmeniť svoj kolidujúci program tak, aby mohol zotrvať na hlavnom pojednávaní. Sama predsedníčka senátu svojím postupom zapríčinila vznik uvedeného stavu, ktorý nemohol zvrátiť ani zvolený obhajca a ani sťažovateľ ako náhradný obhajca. Predsedníčka senátu sa mohla pokúsiť telefonicky kontaktovať zvoleného obhajcu, prípadne sťažovateľa, čo však neurobila.

20. Krajský súd v napadnutom uznesení odkázal na § 40 ods. 3 Trestného poriadku upravujúci ustanovenie spoločného obhajcu, ktorý v danej veci nemožno aplikovať, keďže obaja dotknutí obžalovaní mali od začiatku konania zvoleného obhajcu, a nie obhajcov ustanovených súdom. Zmarenie úkonu nespôsobila ospravedlnená neprítomnosť sťažovateľa, ale „*neoprávnené odmietnutie predmetnej plnej moci predsedníčkou senátu*“. V predmetnej veci išlo navyše o zmarenie časti úkonu, keďže hlavné pojednávanie do zmarenia trvalo viac ako 5 hodín.

21. Sťažovateľ považuje za dôležité tiež uviesť, že okresný súd potrestal sťažovateľa poriadkovou pokutou vo výške 1 000 eur na nasledujúcom hlavnom pojednávaní 22. júna 2023 za neospravedlnenú neúčast' na hlavnom pojednávaní. Sťažovateľ svoju neúčast' vopred skonzultoval s riadnym obhajcom a svoju neúčast' ospravedlnil 19. júna 2023. Okresný súd toto ospravedlnenie a neúčast' „*konkludentne akceptoval*“, avšak po zistení, že obžalovaný 21. júna 2023 v podvečerných hodinách odvolal plnú moc udelenú zvolenému obhajcovi [REDAKOVANÉ], okresný súd v ráno nasledujúci deň 22. júna 2023 o 8.44 h, t. j. 15 minút pred termínom hlavného pojednávania, v čase, keď sťažovateľ už čerpal plánovanú dovolenku, oznámil sťažovateľovi, že jeho ospravedlnenie neakceptuje a požaduje jeho účasť na hlavnom pojednávaní. O uvedenej skutočnosti sa sťažovateľ dozvedel až 3. júla 2023, t. j. v prvý pracovný deň po jeho návrate z dovolenky. Aj proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť a následne proti nevyhovujúcemu uzneseniu krajského súdu aj ústavnú sťažnosť.

22. Z uvedených skutočností je zjavné, že úmyslom predsedníčky senátu nebolo vykonať nariadený úkon, ale potrestať sťažovateľa poriadkovou pokutou. Právne posúdenie veci je v rozpore so skutkovým stavom, uznesenia okresného súdu a krajského súdu sú arbitrárne a ústavne neakceptovateľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

23. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie je arbitrárne a nedostatočne odôvodnené. Podľa sťažovateľa neboli naplnené podmienky na jeho potrestanie poriadkovou pokutou, preto mal krajský súd vyhovieť jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty.

24. Predmetom ústavného prieskumu sú, aj keď v obmedzenej miere, aj rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút. V rámci doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu možno identifikovať skupinu rozhodnutí, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému došlo postupom či rozhodnutím všeobecných súdov alebo iných orgánov verejnej moci pri ukladaní poriadkových pokút (II. ÚS 374/06, II. ÚS 195/06, I. ÚS 41/2015, IV. ÚS 562/2018). Rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (I. ÚS 41/2015, IV. ÚS 562/2018). Z uvedeného dôvodu sú na rozhodovanie súdov o uložení pokút primerane kladené požiadavky, ktoré sú vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to

predovšetkým to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom arbitrárneho prístupu.

25. Zmyslom a účelom sankčného opatrenia v podobe poriadkovej pokuty je vytvorenie účinného mechanizmu slúžiaceho k vynúteniu a upevneniu autority súdu, ktorého úlohou je zabezpečiť dôstojný a nerušený priebeh trestného konania vrátane jeho súčastí – hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia – vedúci k naplneniu základného účelu Trestného poriadku, ktorý je totožný s predmetom Trestného poriadku vyjadreným v § 1 citovaného zákona a ktorým je náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatel'ov. Takisto zásada zákonného trestného procesu podľa § 2 ods. 7 Trestného poriadku vyjadruje požiadavku nielen spravodlivého prejednaní vecí nezávislým a nestranným súdom, ale aj jej prejednaní v primeranej lehote (§ 2 ods. 7 Trestného poriadku). Takýto výklad akcentujú aj ustanovenia § 253 ods. 1 a 11 Trestného poriadku, ktoré zverujú vedenie hlavného pojednávania do rúk predsedu senátu konajúceho súdu, ktorý súčasne môže sankcionovať prípady rôznych obštrukcií a narušenia plynulosti hlavného pojednávania zo strany zúčastnených strán a iných subjektov uložením poriadkovej pokuty (II. ÚS 200/2023). Obdobné právne závery platia aj vo vzťahu k príprave a priebehu verejného zasadnutia (§ 298 Trestného poriadku).

26. Ústavný súd tiež pripomína svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil, že slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (napr. I. ÚS 23/01, III. ÚS 117/06).

27. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realita by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

28. Na účely skúmania opodstatnenosti námietok sťažovateľa v ústavnej sťažnosti sa ústavný súd oboznámil aj s odôvodnením uznesenia okresného súdu zo 16. júna 2023 o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľovi.

29. Odôvodnenie napadnutého uznesenia v spojení s uznesením o poriadkovej pokute predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ na jeho výrok, ktorým sťažovateľovi bola uložená poriadková pokuta, resp. ktorým krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa. Krajský súd primeraným, logickým a dostatočne vyčerpávajúcim spôsobom sťažovateľovi objasnil, prečo bola jeho sťažnosť zamietnutá a prečo bolo uloženie poriadkovej pokuty zákonné, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery krajského súdu nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Trestného poriadku. Krajský súd sa v napadnutom uznesení primeraným spôsobom vysporiadal so sťažnostnými námietkami sťažovateľa. Ústavný súd považuje

za nadbytočné opakovať tieto dôvody, odkazuje pritom na odôvodnenia napadnutého uznesenia a uznesenia o poriadkovej pokute.

30. Právny záver konajúcich súdov, že boli splnené zákonné podmienky podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku na uloženie poriadkovej pokuty („kto bez dostatočného ospravedlnenia neposlúchne príkaz alebo nevyhoví výzve alebo predvolaniu podľa tohto zákona“), nie je arbitrárny. Podľa ústavného súdu nemožno namietat' proti takej interpretácii daného zákonného ustanovenia, podľa ktorého predvolanie na procesný úkon (hlavné pojednávanie) je naplnené v závislosti od okolností vtedy, ak sa predvolaný zúčastní celého procesného úkonu. Je nepochybné, že konanie sťažovateľa ako náhradného obhajcu – jeho riadne a včasné dostavenie sa na začiatku hlavného pojednávania a jeho následná neprítomnosť na hlavnom pojednávaní po ukončení prestávky viedlo v súhrne s ďalšími okolnosťami (následná neprítomnosť zvoleného obhajcu) k zmareniu ďalšieho pokračovania hlavného pojednávania a znemožneniu ďalších úkonov na tomto hlavnom pojednávaní (výsluch obžalovaného, čítanie zápisníc). Konanie sťažovateľa preto naplnilo hypotézu právnej normy vyjadrenej v § 70 ods. 1 Trestného poriadku a jeho následkom je možnosť uložiť poriadkovú pokutu.

31. Je elementárnou povinnosťou advokáta (obhajcu), aby si vyriešil situáciu kolidujúcich pojednávanií – substitúciou alebo inak, pritom zvolené riešenie má byť pre konajúci súd transparentné, predvídateľné a oznámené v dostatočnom predstihu. Spôsob, akým sťažovateľ vyriešil uvedenú situáciu (kolíziu hlavných pojednávanií) v prerokovanej veci tieto atribúty rozhodne nespĺnil. Neobstojí obrana sťažovateľa, že na hlavnom pojednávaní bol prítomný zvolený obhajca. Z účelu inštitútu náhradného obhajcu (§ 42 Trestného poriadku) možno vyvodit' zásadnú potrebu súčasnej prítomnosti zvoleného (ustanoveného) obhajcu a náhradného obhajcu na hlavnom pojednávaní práve s cieľom, aby nedošlo k zmareniu hlavného pojednávania.

32. Pokiaľ ide o ďalšie námietky sťažovateľa týkajúce sa obsahu zápisnice z hlavného pojednávania a pod., ústavný súd konštatuje, že zásadne nie je skutkovým súdom a jeho právomoc nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných (trestných) súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (m. m. III. ÚS 152/2017, II. ÚS 285/2018). Z pohľadu ústavného prieskumu sťažovateľovej veci postačuje konštatovať, že napadnuté uznesenie v spojení s uznesením o poriadkovej pokute obsahuje opis rozhodujúcich skutočností v takom rozsahu, ktorý umožňuje záver, že konanie sťažovateľa ako náhradného obhajcu naplnilo zákonné podmienky na uloženie poriadkovej pokuty, čím nemožno konštatovať svojvoľný postup konajúcich trestných súdov.

33. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

34. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2024

Libor Duľa
predseda senátu